

גליון תזרני בהלכה, אגדה ומוסר

דברי מאיר

מאצרוזתיו של הרדה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד

סיון התשפ"א

גליון מס' 33

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו הרב שליט"א
אי"ה מידי יום רביעי בשעה 18:15
בבנין 'הישיבה הגדולה - בית וגן'
רד' 'הזיד"א 21, בית וגן - ירושלים

פנינים ופרפראות

על פרשות השבוע שבהודש זה

דבריהם הם זכרונם

פרקי חיים מרבותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בהודש זה

| פרשת במדבר |

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי (א. א.)

"בשלשה דברים ניתנה התורה: באש, במים ובמדבר. מה אלו חנם לכל באי העולם, אף דברי תורה חנם הם" (במדבר רבה א, ו).

מעירים על כך חכמי ישראל: שלשה דברים אלה - האש, המים והמדבר, מורים לאדם את הדרך שעליו לילך בה, כדי לעלות במעלות התורה והיראה;

האש - זו שלהבת י-ה, הלהט וההתלהבות שבלב ישראל לאביהם שבשמים. המים - זו שפלות הרוח, יישוב הדעת וצלילות המחשבה. המדבר - זה סמל הצניעות והסתפקות במועט. כמאמר חכמינו (אבות ג, ד) "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן... ואם אתה עושה כן - אשריך וטוב לך!" (פרפראות לתורה)

"שבת דרך ארץ"

בשבת שלפני חג השבועות, שאל הרה"ק רבי מנחם מנדל מווארקא זיע"א: שבת שלפני חג הפסח נקראת "שבת הגדול", שבת שלפני יום הכיפורים נקראת "שבת שובה", ומה שמה של שבת זו שלפני חג השבועות?

וענה מיד: שבת זו נקראת "שבת דרך ארץ", משום שדרך ארץ קדמה לתורה, שניתנה בשבועות... (לאור הגר)

| פרשת נשא |

נִשְׂא אֶת רֹאשׁ (ד, כב)

פרשת "נשא", היא הפרשה הגדולה ביותר בתורה - מספר פסוקיה מאה שבעים וששה. כיוצא בה, מזמור "אשרי תמימי דרך" (תהלים קיט), הפרשה הגדולה שבכתובים - מספר פסוקיה מאה שבעים וששה. כיוצא בהן, "בבא בתרא", המסכת הגדולה שבש"ס - מנין דפיה מאה שבעים וששה. וכן אנו מוצאים אריכות דברים גדולה בפרשה זו במדרש ובזוהר. <<<

כל כך למה? לפי שברוב השנים חל חג השבועות בשבוע של פרשת "נשא", מיד לאחר מתן תורה, וכשהיתה התורה חדשה, נתאוו ישראל להשביע בה את נפשם יותר ויותר, ואחד הסימנים לשאיפה זו של אבותינו, בא לידי ביטוי באורך המופלג של פרשה זו.

| פרשת בהעלותך |

וַיִּרְץ הַנֶּעָר וַיִּגֵּד לְמִשְׁחָה, וַיֹּאמֶר, אֶלְדָּד וּמִיָּדד מְהִנְפָאִים בְּמִנְהָה (א. כו)

"תנם אל בית הכלא, לפי שהיו מתנבאים משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ" (רש"י).

פירש בזה מרנא הגאון מוילנא צוקללה"ה בדרך רמז: בגמ' (מגילה יח.) אמרו "מילה בסלע, שתתיקה בתרי". והרי הסיבה שלא נכנס משה רבינו לארץ ישראל, היא מפני שלא דיבר אל הסלע, אלא הכהו, היפך ציווי ה'.

וזהו שאמרו "מילה בסלע" - שאם היה משה רבינו מדבר אל הסלע, אזי "שתתיקה בתרי" - היו אלדד ומידד שותקים מנבואתם, ולא היו מתנבאים שמשה מת ויהושע מכניס...

| פרשת שלח |

וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם (טו, לט).

אמר פעם המגיד הירושלמי הגה"צ רבי שלום שבדרון צוק"ל באחת מדרשותיו: שוחחתי פעם עם אחד מגדולי ישראל ואמר לי, שיש כאן בפרשתינו קל וחומר נורא:

ומה כאשר הותר לבני ישראל ללכת ו"לתור" בעיניהם את הארץ, אף על פי כן ראו ונכשלו, קל וחומר אם מזהירה אותנו התורה שלא לתור - "ולא תתורו אחרי עיניכם", שיש לנו להיזהר פי כמה וכמה שלא לתור - הקב"ה מזהיר "ולא תתורו!", כיצד לא מפחדים מהתוצאות!?!...

כ"ד סיון - ה'ארציית' של הגה"צ רבי מסעוד הכהן אלחדד זצוק"ל, שהיה ראש ישיבת "בית א-ל" בעיר העתיקה לפני כתשעים שנה. נולד במרוקו, ולאחמ"כ היה בתוניס ועלה לארץ ישראל. נפטר בגיל 107 [נולד במרוקו בשנת תק"ע, ונפטר בירושלים בשנת תרפ"ז]. ולאחרונה נתגלה קברו בהר-הזיתים [ע"פ פנקסים, לאחר שחולל הר הזיתים בשנת תש"ח ע"י הירדנים].

ופעם אחת בזמן היותו בתוניס ניגשו אליו אנשי הקהילה וסיפרו לו על מכת פרעושים שבאה לעיר. הרב ביקש שיביאו לו ענף דקל, והנה נתקבצו כל הפרעושים ע"ג הענף, ואז צויה עליהם לזרוק רחוק, ומאז לא בא פרעוש אחד אל העיר! ויהי לפלא. זיע"א.

ל' סיון - 'ארציית' של הגאון ר' יוסף יצחק שלוש זיע"א (נפטר בשנת תש"ך). היה מרבותיו של מרן הגר"ע יוסף זיע"א [היה ראש ישיבה, ועוד במרוקו היה גדול]. בניו משמשים כרבני העיר חיפה ונתניה.

מסופר עליו (פניני עין חמד' - גליון 748) שהיה זריז במצוות, ופעם היה מוזמן לשמחת ברית ב'קטמונים' - יצא מביתו ליד 'מחנה יהודה' ומצא רוכב אופניים שנסע לכיוון, וביקש שירכיבהו. אמר לו, שזה לא כחוק. ענה לו הצדיק: ה' יעזור. בדרך עצרם גיפ של המשטרה, ושאלו: מה זה? ירד הצדיק, וכשראוהו עם הגלימה והכובע, אמר שוטר אחד: זה המוהל שלי! אמר חבריו: זה היה באזכרה של סבא שלי! שאל השוטר: למה נסעת כך? אמר להם: אני ממחר לברית! - לקחוהו בגיפ והביאוהו בזמן...

ת.נ.צ.ב.ה.

(מתוך שיעורים - כ"ג סיון התשע"ח, ל' סיון תשע"ט)

שואלין וזורשין

הלכה, אגדה ומנהג
בעניני דיומא

• ענוה מהר סיני •

< "ואת זכא ושפל רוח, אני את זכא שהרי הקב"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני ולא גבה הר סיני למעלה" (גמ' סוטה).

סיפר הרב הקדוש ר' דוד משה מצורטקוב זצ"ל, שזקינו "המלאך"
[בנו של המגיד הגדול ממזריטש זצ"ל נקרא בשם ר' אברהם "המלאך"] בא פעם לחותנו ר' פייביש זצ"ל בעיר קרימניץ, ובאו כל אנשי העיר ובתוכם הלומדים והנכבדים של העיר לקבל פני קדשו ולראות את האיש האלקי הזה שנקרא בפי העולם בשם "המלאך", ו"המלאך" הקדוש לא פנה אליהם כלל רק עמד אצל החלון והביט על הר גבוה הנשקף מבעד החלון. האנשים שנמצאו שם השתוקקו לשמוע איזה דיבור מפיו הקדוש, אבל הוא עמד על מקומו והסתכל במחשבה עמוקה על ההר.

בין האנשים שהיו שם, נמצא אברך אחד נכבד ולמדן ומיוחס, מתנגד לדרכי החסידות ומתגאה בתורתו ויחוסו, ונראה בעיניו כאילו "המלאך" מזלזל בכבודם שאין הוא שם לב אליהם כלל, ולא יכל להתאפק ופנה אל "המלאך" בשאלה: **מה זה מביט כבודו כל כך על ההר הזה, שהוא רק גוש עפר? ויענהו "המלאך":** זהו שאני מסתכל ומתפלא, איך גוש עפר פשוט כזה יתגאה כל כך עד שנעשה הר גבוה? ויחרד האברך וילפת מדברי "המלאך" שחדרו אל ליבו....

(מוה"ר שליט"א בקונטרס 'וספרתם לכם', מתוך ספר סיפורי חסידים להגרש"י זווין זצ"ל - מתן תורה, הר סיני א')

אורחות צדיקים

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

אוד מוצל מאש, הוא מרן הגאון הגדול רבי ישראל מאיר לאו שליט"א, שגולד בפיוטרקוב שבפולין (ב-כ"ב סיון התרצ"ז) ושרד את השואה האיומה, עלה ארצה וזכה לחבר ספרים חשובים ולשמש בקודש במגוון תפקידים רבניים מכובדים: הרב הראשי לנתניה, הרב הראשי לתל אביב - יפו, הרב הראשי לישראל, ועוד.

סיפור חייו המפורסם מעורר השראה, ועל מתק שפתיו ונועם שיחו אין צורך לספר. זכה שבניו הרבנים שליט"א ממשיכים את דרכו הייחודית בהרבצת תורה וקירוב לבבות, וגם הם מתהדרים - ובצדק - במותג התורני: "הרב לאו".

נביא כאן דבר חיזוק מדברים שאמר לפני כמה שנים, בשבת 'עלייה לתורה' של נכדו - בתוך ימי ספירת העומר, בהם אנו אבלים על תלמידי רבי עקיבא שמתו על שלא נהגו כבוד זה בזה, וגם נוהגים לקרוא בשבתות את 'פרקי אבות' שיש בהם מוסר והזכרה בפרט ב'בין אדם לחבירו':

"התורה אומרת 'ואהבת לרעך כמוך' מצד אחד, 'לא תשנא את אחיך בלבבך' מצד שני. האם משהו יכול להגיד שאני שונא אותו? קשה לי להאמין. אבל כמה אנשים יכולים להגיד שאני אוהב אותם כמוני ממש? אפשר לספור אותם על אצבעות יד אחת. אם כן, האם אפשרי לצוות כל יהודי לאהוב כל יהודי 'כמוך' ממש?"

"הבעל שם טוב הקדוש מפרש כך: 'ואהבת לרעך'. נקודה. זה הציווי, לאהוב כל יהודי. אחר-כך בא ההמשך: כמוך - אני ה'. כפי שתתנהג עם רעך, כך אני אתנהג איתך. אתה נוסע בכביש. נהג עוקף אותך. אתה לא מוותר. צופר, מקלל, מנסה לנקום בו.

"אחרי שעה אתה נכנס לבית-הכנסת לתפילה, מכה על החזה 'סלח לנו אבינו כי חטאנו'. הקב"ה שואל: רגע, אתה סולח לאחרים? מדוע אסלח אני?..."

(כל ישראל, ה' אייר תשע"ו)

מורנו הרב שליט"א ב'שימושה של תורה' להגר"מ שליט"א

מכתבי תורה והוראה

שהשיב מורנו הרב שליט"א

גלגול סיגריות ביום-טוב

בס"ד, יום ד', י"א אלול תשע"ו

כב' ידיד יקר, רַע אהוב, עוזר ותומך לכל, ידיד נפשי ואהובי... שלו' וברכה וכט"ס.

במענה לשאלתו, על דבר אלה המעשנים ביו"ט, ונפוץ היום מאד סיגריות מגולגלות - האם מותר לגלם ולדבקם ביו"ט? והחשש בזה לכאורה משום מדבק, כמבואר בשו"ע (סי' ש"מ בסופו) בשם הרמב"ם, גבי המדבק ניירות זה לזה. וזה גם תיקון מנא וכדו'.

והנה נידון זה היה כבר בשנים קדמוניות, לפני כמה וחמישים שנה, וכתב הגאון רי"ש נטנזון זצ"ל שהיה מגדולי המשיבים שבדור - לאסור, ומשום הטעמים הנ"ל (שו"ת שואל ומשיב מהדו"ק חלק ב' סימן קל"ח).

אמנם בדור שאחריו חלקו על כך כמה פוסקים, ובשו"ת שאילת שלום (סי' מ"א), הביאו בספר אורחות חיים (סי' תקי"ד) ובטעמי המנהגים (עניני יו"ט קו"א אות תרכ"ט) הביאו דברי השו"מ הנ"ל וחלקו עליו, והתירו לכתחילה לדבק את ניירות הסיגריה ביו"ט, וטעמים: א. גם אם נאמר שזה תופר, מדבק, או תיקון מנא - היות וזה תיקון ארעי, שהרי מיד אח"כ שורף הנייר, אין בזה כל תיקון, ואדרבה, זה תיקון על מנת לקלקל [וההיפך מחוץ על מנת לתפור וכדו' שאסור] - "וכל תיקונו הוא לצורך הסתירה" כלשונו. ב. שזה תיקון ארעי, שאין הדבק מתקיים.

ולכן לכתחילה יש להדביקם בערב יו"ט, אך המיקל ומדביקם ביו"ט - יש לו על מי לסמוך.

בכבוד רב ובברכה, ידיך אוהבך
מאיר סנדר, פעה"ק ירושלם תובב"א

פורטל התוכן הרשמי של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' > ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < הודעות > גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א > ועוד

או בלחיצה על הקישור: **מכון 'דברי מאיר'**

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>